

Предложение от инициативен комитет за
промяна на системата за градско планиране в
София

Инициативен комитет

Ангел Спасов
Андреј Велинов
Арсени Ботушаров
Бояна Василева
Велислава Петрова
Виктор Чолаков
Георги Савов
Градски транспорт и
инфраструктура
Група Град
Димитър Лазаров
Фондация Дома АРТ Фест
Емил Стоянов
ЗА нощен градски транспорт
Зорница Миткова
Ивайло Дичев
Мариана Чалъкова
Мария Давчева
Мартин Заимов
Миглена Герасимова
Орлин Манолов
Павел Янчев
Ралица Зортева
Свилен Овчаров
Сдружение Велоеволюция
Сдружение UnderGara
Спаси София
Студио Прожектиране
Съюз на урбанистите в България
Тодор Обрешков
Сдружение Трансформатори
Форум
Сдружение Фрагмент
Христо Харлов
Цветелина Славчева
ONE ARCHITECTURE WEEK
WhAT Association

Писмо до

Йорданка Фангъкова

Кмет на Столична община

Елен Герджиков

Председател на Столичен общински съвет

Силвия Христова

Председател на постоянната комисия по устройство на територията, архитектура и жилищна политика към Столичен общински съвет

Малина Егрева

Председател на постоянна комисия по образование, култура, наука и културно многообразие

Относно

Предложение за промяна в системата за градско планиране на София

Уважаема госпожо Фангъкова,

Уважаеми господин Герджиков,

Уважаема госпожо Христова,

Уважаема госпожо Егрева,

На 25 ноември 2015 г. адресирахме до Вас писмо, в което апелирахме оставката на Петър Диков от поста главен архитект на гр. София да бъде използвана като повод за едно по-широко и обстойно преосмисляне на системата за градско планиране на столицата, вследствие на което бяхме поканени на среща в Столичния общински съвет на 8 декември. На тази среща постигнахме договорка да направим последваща работна среща между представители на нашата инициативна група и на Общината, на която среща да бъде изложено от наша страна конкретно предложение за реформа в системата за градско планиране на София.

Съгласно гореизложеното, предоставяме на Вашето внимание документ, в който описваме идеята си за промяна в системата за градско планиране. Желанието ни е тази идея да бъде обсъдена с Вас на работна среща в най-близко бъдеще. Това, което Ви представяме, е само синтез от една продължителна задълбочена дискусия в нашата група, проведена в поредица срещи в рамките на последния месец и половина.

Предложението ни се базира на два основни принципа:

- Разграничаване на административните, визионерските и политическите функции в процеса на планирането и развитието на София. Това разграничаване постигаме основно чрез прегрупиране на съществуващи структури;
- Засилване и издигане на ролята на Общинския експертен съвет по устройство на територията (ОЕСУТ) като място за координация на процеси, съгласуване на предложения и стратегии, използване на външна експертиза и гражданско участие.

Вярваме, че предложението ни заслужава Вашето внимание, защото:

- е пример за синергия между различни организации по важен обществен въпрос;
- изразява ангажираност от страна на нашите организации за добронамерен и продуктивен диалог по теми и проблеми свързани с развитието на градската среда на София;
- отразява множество гледни точки, граждански и професионални, изказани в немалък брой задълбочени дискусии;
- случва се в момент, в който очакваме да има политическа воля за реформи;
- предлага по-скоро пренареждане, отколкото замяна на системата, с цел подобряване на нейната ефективност и постигане на качествена среда на живот в съответствие с желанията на местната общност.

Документът, който Ви представяме, включва:

- Описание на предложението за подобряване системата за градско планиране на София;
- Диаграма (схема) на общинските структури според нашето предложение;
- Критерии за конкурса за главен архитект
- Критерии за конкурса за директор по Устойчиво градско развитие, новата структура, която предлагаме наред с реструктурирането на НАГ.

С цел постигането на реален и широко подкрепен резултат от следващата ни работна среща с Вас, бихме желали на нея да присъстват следните отговорни лица: Йорданка Фандъкова, Елен Герджиков, Силвия Христова, Малина Егрева, както и представители на всички политически сили, представени в СОС. Оставаме насреща за обсъждане на възможностите за представяне на резултатите от една такава среща пред медиите и обществеността.

Документът, който изпращаме към Вас, споделяме и с медиите, с вяра, че широкото отразяване на засегнатия въпрос е от съществен обществен интерес. Надяваме се на скорошен отговор от Ваша страна.

За контакт с нас:

Зорница Миткова, 088 451 1612, zornitsamitkova@gmail.com

С уважение,

Организациите и личностите, които застават зад това предложение

05 януари 2016

София

Описание на предложението за подобряване на системата за градско планиране на София

Периодът на смяна на главния архитект на София е добра възможност за прогресивна ценностна промяна на методите на планиране на града. Системата за планиране на София в дадения момент има следните позитивни и негативни страни, които трябва да бъдат адресирани от политическото управление на града:

- В правомощията на главния архитект на София се концентрира изключително много власт - постепенно с времето и с допълнително делегираните му права, той се превръща едновременно в едноличен инициатор, проектираш и одобряващ орган относно почти всички проекти, които засягат публичното пространство на града. Тази прекалена концентрация на власт в една личност се отразява негативно върху ефектите от изграждането на публичното градско пространство.
- София разполага с обозрими бюджет и планови инструменти (напр. ОПР, ИПГВР), за да внесе осезаеми промени в публичното пространство и качеството на живот на гражданите си, но липсва ясен и прозрачен метод за разходването на публични средства в тази връзка и за прилагането на тези инструменти при развитието на публичната среда.
- Въпреки реализирането на редица проекти на публични пространства и транспортна инфраструктура, те не носят ценностното и идейното разбиране за съвременно качествено обитаване и алтернативни методи на придвижване. Липсва комуникация и обратна връзка с научни, експертни и граждански среди, които да обсъждат систематично новаторски методи за планиране и финансиране на намесите в публичното пространство и архитектурата на града
- Системата за планиране на София и нейните инструменти не отчитат динамиката на градското развитие от последните две десетилетия. Плановете на града успяват да изпълнят единствено регулативната си роля, но не са достатъчно гъвкави спрямо променящи се инвестиционни намерения, остават неразбираеми и затворени за голяма част от обществото, не успяват да привлекат публичен и инвестиционен интерес.
- Така структурираната система за планиране не предоставя достатъчно добри възможности за конкурентен сблъсък на идеи за бъдещето на София. Дебатът за града остава предимно в тесен експертен кръг, далеч от обществото и съответно е неспособен и да решава голяма част от проблемите на гражданите и градската среда.

Анализирайки тези ключови позиции от досегашния опит на София, настоящата инициативна група изработи в систематични срещи помежду си, както и с различни експерти и граждани, идейно предложението за промяна и стратегическо реструктуриране на основните институции в рамките на СО, отговарящи за системата за планиране на града.

продължава на следващата страница

Описание на предложението за подобряване системата за градско планиране на София, продължение

Предлагаме функциите и правомощията по отношение градското развитие на София да бъдат преформулирани и ясно разпределени към следните три органа:

ОРГАН 1 (Политически): Столичен общински съвет и кмет.

Столичният общински съвет и кметът на общината определят политиката за развитие на територията на общината, съгласно предоставените им от закона компетенции. Без предложения за промени.

ОРГАН 2 (Изпълнителен): Съставен орган, включващ заместник-кметовете по следните направления: “Инвестиции и строителство”, “Транспорт и комуникации”, “Зелена система, екология и опазване на околната среда”.

Предлагаме преобразуване и реструктуриране на Направление “Архитектура и градоустройство” в дирекция, която да бъде включена в структурата на Направление “Инвестиции и строителство”. В рамките на новата структура главният архитект запазва административните си функции, определени със Закона за устройство на територията, но не инициира мероприятия за развитие на градската среда (вкл. градоустройствени и архитектурни конкурси и търгове, промяна на ОУП, ПУП с обхват над 3 квартала и др.). В други български градове длъжността “главен архитект” е подчинена на някой от заместник-кметовете, най-често по строителство и/или устройство на територията.

ОРГАН 3 (Визионерски): Звено по устойчиво градско развитие. Нов орган.

Предлагаме създаването на нов експертен административен орган, който проучва добри практики, събира данни, проучва и анализира развитието на отделните градски системи, иницира (предлага на СОС) мероприятия за развитие и намеса в градската среда (конкурси, търгове, промяна на ОУП, ПУП в обхват над 3 квартала), предлага на СОС промени и допълнения в политиките за градско развитие. В състава на новото звено се предвижда включване (пренасочване) на ресурс и кадри от съществуващи общински структури (ОП Софпроект, ОП София-проект).

Ръководителят на звеното е пряко подчинен на кмета и се избира след конкурс (виж критерии). Към условията на конкурса се определят механизъм и условия за отзоваването от тази длъжност по инициатива на професионалната общност или обществена подкрепа за това.

Общински дирекции и институти за устойчиво градско развитие съществуват под различна форма в по-големите градове по света. Тези структури често се подпомагат от съвети или бордове, съставени частично или изцяло от външни за дадената община експерти в области, касаещи устойчивото градско развитие. Членовете им са канени директно от кмета или съставяни на базата на граждански и експертни квоти.

продължава на следващата страница

Описание на предложението за подобряване системата за градско планиране на София, продължение

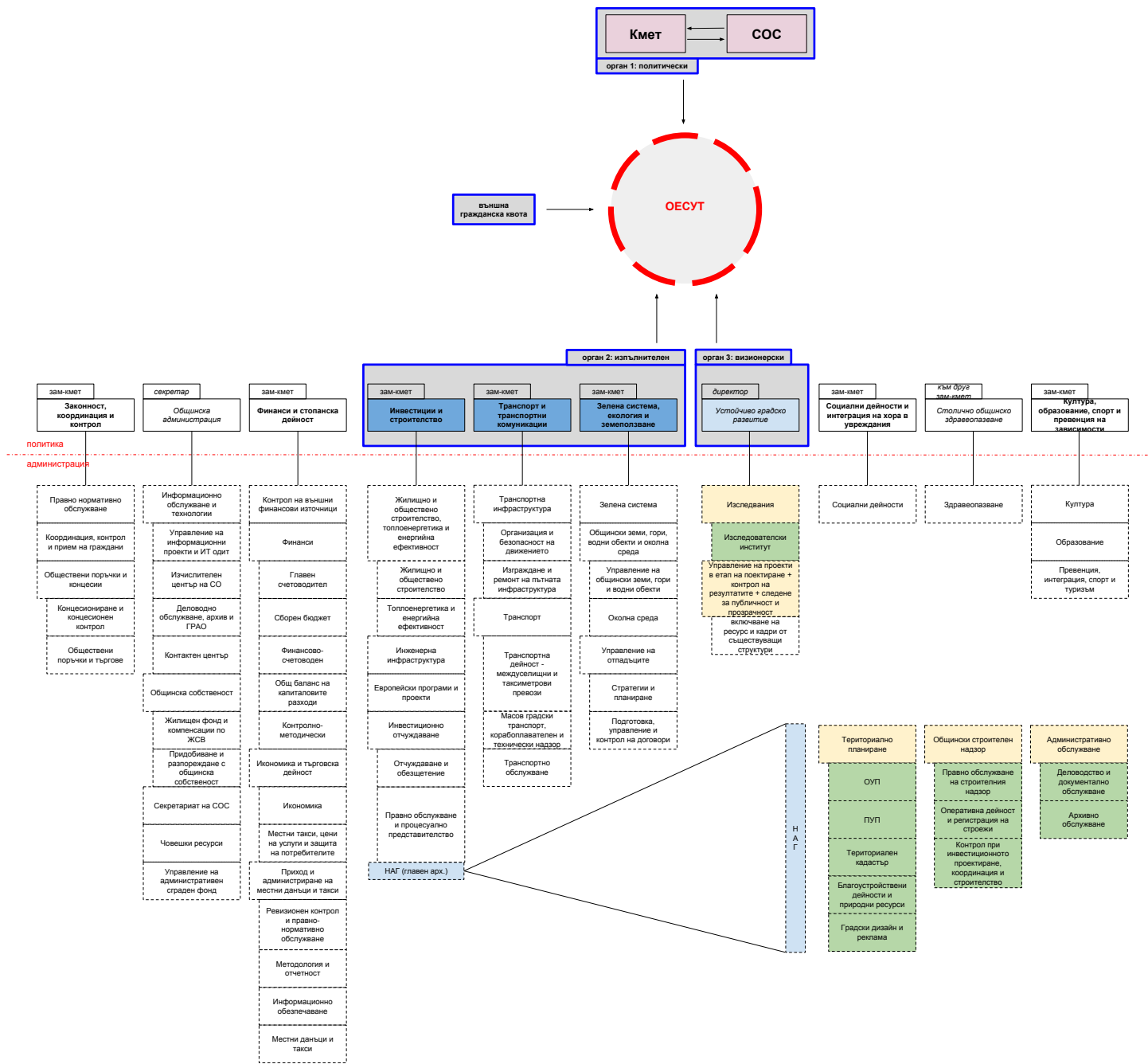
ОРГАН 4 (Задължителен съгласувателен и съвещателен): Общински експертен съвет по устройство на територията. Съществуващ орган, предложението за реструктуриране.

Предлагаме ОЕСУТ да бъде изваден от структурата на НАГ и реформиран в орган, координиращ, контролиращ и съгласуващ дейностите на гореописаните органи 1, 2 и 3. Всички проекти, предложения и инициативи на органи 1, 2 и 3 задължително подлежат на разглеждане от ОЕСУТ преди внасяне в СОС. В състава на ОЕСУТ се предвиждат три квоти: общинска политическа (членове на комисии към СОС); общинска експертна (ръководителите на ОРГАНИ 1,2,3); външна (експерти от съсловните организации и граждани). За различните видове заседания на ОЕСУТ се предвиждат различни състави (пълен и непълен). Предлагаме председател на ОЕСУТ да се избира на ротационен принцип от членовете за период от 1 година. Председателят на ОЕСУТ определя предварително и публично оповестява заседанията, като определя и техния дневен ред.

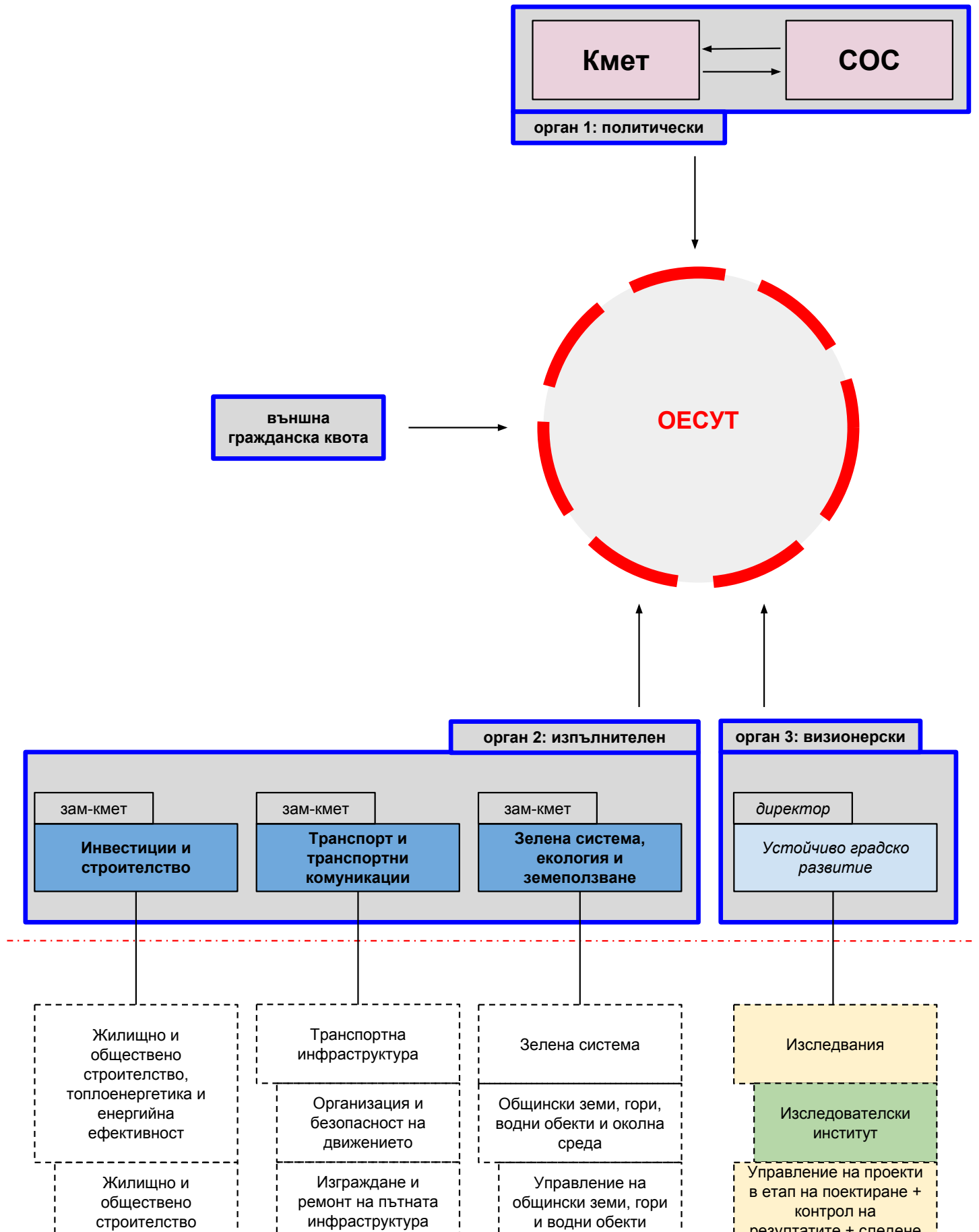
Есенцията в идеята за реструктуриране на този орган е свързана с духа и целите на закона (ЗУТ, чл. 5, ал.4 и чл. 6, ал. 2) - Общинският съвет по устройство на територията (ОЕСУТ) да бъде върнат на поставеното му от ЗУТ място, като един именно експертен, обществен и независим съгласувателен орган, функциониращ различно от досега (като помощен орган на главния архитект и подчинен на същия). Съгласно чл. 6, ал. 2 от ЗУТ съветът следва да бъде "експертен", в него могат да се включват "специалисти извън администрацията", следва да има представители на експертни съсловни организации (КАБ, САБ, КИИП по чл. 5, ал. 4 от ЗУТ, но предлагаме и други). Съветът не следва да бъде съставен преимуществено от общински служители. Напротив, представители на държавни и контролни органи са предвидени да влизат само по изключение в случаите по чл. 6, ал. 4 от ЗУТ. Целим постигане точно на тази законова функция на ОЕСУТ като независим и експертен съгласувателен орган чрез увеличаването на тежестта му, която в момента е значително намалена в резултат на подзаконови актове и практики. С промените също така избягваме тежкия конфликт на интереси в досегашната практика - мнозинството от членовете на ОЕСУТ да бъдат общински служители, пряко подчинени на главния архитект или зависими от него.

Предлагаме да бъдат предприети навременни действия за промяна на модела на управление и развитие на градската среда в София, започващи от м. януари, т.г., като при това ролята и функциите на главния архитект на Столична община да бъдат преосмислени, с оглед предстоящия конкурс за глъжността.

Диаграма (схема) на общинските структури според нашето предложение

Увеличение на Диаграмата

Критерии за конкурса за главен архитект

В контекста на предложението ни за реформа в системата, предлагаме критериите за избор на главен архитект да са следните:

Предложения за критерии за професионалната квалификация, опит и качества на главния архитект:

- Професионален опит: минимум 5 години
- Административен и управленски опит: минимум 5 години
- Познания на нормативната уредба и на действащите стратегически и устройствени документи на Столична община и гр. София
- Езикови познания
- Специализации в сферите градско планиране, градски дизайн, архитектура и/или аналогични (предимство)

Предложения към състава на комисията (журито):

- Публично обявяване на комисията и описание на членовете
- Включване на обществено признати личности с добра репутация, с опит и отношение към градската среда
- Състав на комисията от минимум 7 души (цели по-широко участие)
- Участие на представители на инициативния комитет, изготвил настоящото предложение
- Интервю-събеседване с всеки от кандидатите

Предложения към процедурата за избор на главния архитект:

Създаване на онлайн платформа за представяне на концепциите (аргументите) на кандидатите

Предложения към описанието на дейността на главния архитект в конкурсната програма:

- Да се ограничи до изискванията на ЗУТ, без допълнителни правомощия
- Да не се очаква от тази позиция визия за града, а капацитет за изпълнението на визия (създадена от новия орган)
- Да се премахнат политическите функции на позицията на главния архитект и тя да се ограничи до чисто административните ѝ функции по ЗУТ

продължава на следващата страница

Критерии за конкурса за главен архитект, продължение

Предложения към представените концепции, документи и стратегии от кандидатите за главен архитект:

- Да представи план за пълна дигитализация на дейността на ръководените от него процеси, както и лесен и постоянен онлайн достъп до базата данни, с които той работи
- Да представи визия за подобрене на дейностите в рамките на правомощията по ЗУТ, единствено
- Да представи визия за ускорение на сроковете по процедурите и подобряване на качеството и ефективността на администрацията и обслужването
- Да представи визия за участие на гл.архитект в процеса на координация на секторните политики
- Да представи визия за структурата и състава на ръководената от него служба/ администрация/НАГ
- Да предложи форми за диалог между НАГ, НПО, граждани и бизнес

Критерии за конкурса за директор по Устойчиво градско развитие

Предложения за критерии за професионалната квалификация, опит и качества:

- Професионален опит: минимум 5 години
- Административен и управленски опит в сферата на градското планиране, строителство или архитектура: минимум 5 години
- Познания на нормативната уредба и на действащите стратегически и устройствени документи на Столична община и гр. София
- Отлични познания по чужд език
- Специализации в сферите устойчиво градско развитие, градско планиране, градски дизайн и/или аналогични, задължителни

Предложения към състава на комисията (журито):

- Публично обявяване на комисията и описание на членовете ѝ
- Включване на обществено признати личности с чиста репутация, опит в сферата, която представляват, и отношение към градската среда
- Състав на комисията от минимум 7 души (цели по-широко участие)
- Участие на представители на инициативния комитет, съставил настоящото предложение
- Интервю/събеседване с всеки от кандидатите

Предложения към процедурата за избор:

- Публично изслушване на кандидатите пряко онлайн предаване на дебатите, с цел прозрачност на процеса
- Създаване на онлайн платформа за представяне на концепциите и аргументациите на кандидатите
- Предложения към описанието на дейността:
  - Излагане на концепция и визия за работата на звената, които ръководи
  - Излагане на механизъм за създаването на визия за развитието на града, дискутирана и припозната от широк кръг заинтересовани страни (граждани, НПО, експерти, бизнес)
  - Излагане на методи за медиация и прозрачност в комуникацията и работата с граждани, НПО, инвеститори, администрация и др.

продължава на следващата страница

Критерии за конкурса за директор по Устойчиво градско развитие, продължение

Предложения към представените концепции, документи и стратегии от кандидатите:

- Излагане на визия за реструктуриране и интегриране на съществуващи общински структури, например ОП Софпроект и ОП София-проект
- Излагане на визия за комуникиране и популяризиране на проблемите на градската среда на София
- Критичен преглед на основните инструменти за формиране на визии, цели и приоритети за развитие на града - ОУП, ОПР, ИПГВР и др.
- Предложение за начини за внедряване на принципите на устойчивост в градското развитие и в дейността на ръководените от Директора по устойчивото развитие структури
- Предложение за стратегия за налагането на конкурсен принцип за осъществяване на дейностите, зависещи от тази позиция (изследвания, проучвания, планиране, проектиране и др.)
- Предложение за допълнителни инструменти за планиране и дизайн на градската среда, които да отговарят на съвременните тенденции за устойчиво градско развитие
- Стратегия за подобряване на координацията в секторните политики на СО

За контакт с Инициативния комитет за промяна на системата за градско планиране:
Зорница Миткова, 088 4511612, zornitsamitkova@gmail.com